

Spirituele talen (7) – denken

Bijzonderheid: viering éénwording NGK en avondmaal

Liturgie

- Lezing: Lucas 2:41-52

⁴¹Zijn ouders gingen jaarlijks voor het pesachfeest naar Jeruzalem. ⁴²Toen Hij twaalf jaar was, maakten ze weer hun gebruikelijke pelgrimstocht. ⁴³Na afloop van het feest vertrokken ze naar huis, maar Jezus bleef in Jeruzalem achter zonder dat zijn ouders het wisten. ⁴⁴In de veronderstelling dat Hij zich bij het reisgezelschap bevond, reisden ze een hele dag voordat ze Hem overal onder hun verwanten en bekenden begonnen te zoeken. ⁴⁵Toen ze Hem niet vonden, keerden ze terug naar Jeruzalem om Hem daar te zoeken. ⁴⁶Na drie dagen vonden ze Hem in de tempel, waar Hij tussen de leraren zat, terwijl Hij naar hen luisterde en hun vragen stelde. ⁴⁷Allen die Hem hoorden stonden versteld van zijn inzicht en zijn antwoorden. ⁴⁸Toen zijn ouders Hem zagen, waren ze ontzet, en zijn moeder zei tegen Hem: 'Kind, wat heb Je ons aangedaan? Je vader en ik hebben met angst in het hart naar Je gezocht.' ⁴⁹Maar Hij zei tegen hen: 'Waarom hebt u naar Me gezocht? Wist u niet dat Ik in het huis van mijn Vader moest zijn?' ⁵⁰Maar ze begrepen niet wat Hij tegen hen zei. ⁵¹Hij reisde met hen terug naar Nazaret en was hun gehoorzaam. Zijn moeder bewaarde alles wat er met Hem gebeurd was in haar hart. ⁵²Jezus groeide verder op en zijn wijsheid nam nog toe. Hij kwam steeds meer in de gunst bij God en de mensen.

Preek

Lieve mensen,

God liefhebben met je verstand. Jezus zegt dat bij het grote gebod. Als hem gevraagd wordt wat het belangrijkste gebod is, dan vat Hij de wet samen. God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf. En dat liefhebben van God doe je met je hart, je ziel en je verstand (Mat.22:37). En met al je kracht (Marc.12:30; Luc.10:27). Dus ook met je verstand.

Er is iets geksgaande met denken. Als het er om gaat of iets *waar* is, dan heeft het nog steeds een belangrijke functie. Wetenschap is het einde van alle tegenspraak. Sinds de Verlichting is ons denken voorop komen te staan. Het moet kloppen. Sluitende redeneringen, logische gevolgtrekkingen. Het systeem moet staan. Als je het niet kunt bewijzen is het niet waar. Gelovigen worden dan ook vaak voor 'dom' aangezien.

Maar als het er om gaat of iets *echt* is. Dan wordt er juist gelet op emoties. Je moet het *voélen*. Er zijn mensen in de kerk, die niet zoveel voelen bij God. En die krijgen steeds meer de indruk dat ze wat missen. Ze zeggen het zelf ook: 'ik zit te veel in mijn hoofd.' Een preek en een kerkdienst wordt vooral beoordeeld op wat het met je doet. En begrijp me goed, dat is heel belangrijk. Maar denken wordt daarmee wel eens weggezet als een spirituele taal die minder waard is.

Nogmaals: Jezus zegt dat je God moet liefhebben, ook met je verstand. En er zijn heel wat broers en zussen in de Waterpleinkerk die 'denken' als primaire geloofstaal hebben. En dat is net zo echt als voelen. We kunnen niet zonder de denkers. Ook in de kerkgeschiedenis hebben ze een prachtige rol.

Grote denkers hebben de kerk op het goede spoor gezet. En ook in de Bijbel zie je dat geloven met je verstand een belangrijk aspect is.

Kijk naar het gedeelte dat we lazen, over Jezus als twaalfjarige jongen. Vers 47:

Slide: Allen die Hem hoorden stonden versteld van zijn inzicht en zijn antwoorden.

Inzicht. Hij antwoordde verstandig. Een goed stel hersens. En neem bijvoorbeeld Salomo:

Slide: ⁹God schonk Salomo zeer veel wijsheid en onderscheidingsvermogen en een veelomvattende kennis van zaken, zo overvloedig als het zand op het strand langs de zee. ¹⁰In wijsheid overtrof Salomo alle oosterlingen en alle Egyptenaren. ¹¹Hij was wijzer dan alle andere mensen, wijzer dan de Ezrachiet Etan en wijzer dan Machols zonen Heman, Kalkol en Darda; zijn roem drong door tot alle omringende volken. ¹²Hij dichtte drieduizend spreuken en duizend vijf liederen, ¹³over allerlei soorten planten, van de ceder op de Libanon tot de majoraan die uit de muur groeit, en over de lopende dieren, de vogels, de kruipende dieren en de vissen. ¹⁴Uit alle omringende landen kwamen mensen om naar Salomo's wijsheid te luisteren, afgezanten van de koningen die over zijn wijsheid hadden gehoord. (1 Koningen 5)

Geloven met je verstand. God dienen door te denken. Het is zo Bijbels als wat.

Ik heb daarover, naast het getuigenis van Anneleen, weer mooie verhalen gekregen. Enkele citaten:

Slide: Nadenken over wie God is en wat geloven betekent, helpt mij om bewust te zijn van zijn grootheid en liefde. Zowel voor mij als alle andere mensen. Ik zal dat nooit helemaal bevatten, maar keer op keer kan ik wel nieuwe dingen ontdekken, bijvoorbeeld in de Bijbel of een gesprek met anderen. Hoe meer ik mij in God en zijn woord verdiep hoe meer ik mij verbonden voel met Hem, alsof ik Hem steeds wat beter leer kennen. Daarnaast helpt mijn verstand mij om steeds weer terug te kunnen vallen op wat ik weet en heb geleerd, ook als mijn gevoel of omstandigheden even helemaal niet in lijn zijn daarmee. Dat maakt dat er een houvast en vertrouwen is dat niet zo snel wankelt.

Slide: Er is volgens mij een verschil in denken, bij mij is het niet zo zeer dat ik pas met goede argumentatie ergens van overtuigd raak, maar eerder dat ik verbanden leg en analyseer. Dat is iets wat ik in mijn werk ook veel gebruik.

Slide: Ik ben nieuwsgierig naar Hem en wil daardoor zoveel mogelijk over en van hem weten. Met mijn geloofstaal denken durf ik wel te zeggen dat de keuze voor God die ik heb gemaakt, door al dat na-gedenk, des te overtuigender is.

Prachtig vind ik dat. Dat je door te denken dichter bij God komt en hem dieper gaat liefhebben en eren. Geloven zit vaak veel logischer in elkaar dan de meeste mensen denken. Denkers helpen ons dat steeds weer te benadrukken. En kunnen, ook door goede vragen te stellen, jou en mij verder helpen in het dienen van God en het volgen van Jezus. En denken is net zo authentiek en echt als voelen. Goed om dat te beseffen.

Tegelijk zit er ook een nadeel aan als denken je spirituele taal is. Ik hoor wel eens zeggen dat emoties wispelturig zijn en dat daar niet op kunt bouwen. Maar ons denken is niet betrouwbaarder ofzo. Er

zitten grenzen aan ons denken. Ik heb het wel eens eerder gezegd, vermoed ik. Maar ik leerde veel van mijn CGK-collega uit Capelle, die zei: 'ik heb maar anderhalve kilo hersens, daar past God en geloven nooit helemaal in.' In de Bijbel wordt gezegd dat Gods denken en zijn overwegingen altijd hoger gaan en dieper zijn van onze menselijke gedachten.

Slide: ¹⁷Hoe rijk zijn uw gedachten, God,
hoe eindeloos in aantal,
¹⁸ontelbaar veel, meer dan er zand is bij de zee. (Psalm 139)

Slide: ⁸Want Mijn gedachten zijn niet uw gedachten,
en uw wegen zijn niet Mijn wegen,
spreekt de HEERE.
⁹Want *zoals* de hemel hoger is dan de aarde,
zo zijn Mijn wegen hoger dan uw wegen
en Mijn gedachten dan uw gedachten. (Jesaja 55, HSV)

Op mijn vraag over de valkuil van 'denken' kreeg ik onder meer dit terug uit de gemeente:

Slide: Teveel 'in je hoofd zitten' levert ook een enorme hoeveelheid aan vragen en twijfels op waardoor er minder ruimte is voor vertrouwen en overgave.

Slide: Het onderzoeken en alles willen weten is tegelijk een valkuil, want geloven is niet iets wat altijd klopt en rond is.

Slide: Een valkuil kan voor mij zijn dat ik te snel denk en te veel out of the box. Dan kan ik daardoor ook het zicht op God kwijtraken en meer bezig zijn met mijn gedachten. Wat het ook lastig maakt is dat een preek/gesprek voor mij saai kan zijn omdat er te weinig nieuws en uitdagends voor mij in zit.

Sinds de Verlichting denkt de mens dat hij met zijn denken alles in systeem kan krijgen, alles kloppend en zelfs onder controle. Logica lijkt het einde van alle tegenspraak. Maar God is altijd groter. Dat zijn we ook in de kerkgeschiedenis wel eens vergeten. Ons denken wordt dan een manier om andere gedachten of meningen buiten te sluiten. Onze logische redeneringen werden dan zo in de consequenties gedreven, dat we andere christenen van onszelf en onze kerk vervreemdden. Je dacht zomaar dat je de waarheid in pacht had en God volkomen in beeld. Bijbelteksten werden dan stokken om mee te slaan in plaats van woorden om mee te dienen.

In onze recente kerkgeschiedenis is dat ook gebeurd. Wat is het dan een feest als kerken weer bij elkaar komen. Als je met elkaar beseft dat Gods hart groter is dan onze meningen, dat de kerk van Jezus breder is dan de bedding die wij kozen. De Geest doorbreekt de grenzen die door mensen zijn gemaakt.

Denken hoort altijd te dienste te staan van de liefde. Zoals Paulus ook zo prachtig schrijft.

Slide: ²Al had ik de gave om te profeteren en doorgrondde ik alle geheimen, al bezat ik alle kennis en had ik het geloof dat bergen kan verplaatsen – had ik de liefde niet, ik zou niets zijn. (1 Korintiërs 13)

Zonder liefde wordt het niks. Want dan vervreemd je met jouw kennis van de ander. En uiteindelijk brengt het je ook verder van God en dus verder van huis. Je hebt juist die ander nodig. Omdat jouw denken over God altijd correctie en aanvulling kan gebruiken. Omdat denken nooit absoluut is, maar omdat je samen met ander meer ontdekt over wie God is. Zo wordt je eerbied voor God nog groter. Zoals ook in de Bijbel staat, in Efeziërs 3. Daar sluit ik mee af.

Slide: ¹⁴Daarom buig ik mijn knieën voor de Vader, ¹⁵die de vader is van elke gemeenschap in de hemelsferen en op aarde. ¹⁶Moge Hij vanuit zijn rijke luister u innerlijke kracht en sterkte schenken door zijn Geest, ¹⁷zodat door uw geloof Christus kan gaan wonen in uw hart, en u geworteld en gegrondvest blijft in de liefde. ¹⁸Dan zult u **met alle heiligen** in staat zijn de lengte en de breedte, de hoogte en de diepte te begrijpen, ¹⁹ja de liefde van Christus te kennen die alle kennis te boven gaat, opdat u geheel vervuld zult raken van de volheid van God.

²⁰Aan Hem die door de kracht die in ons werkt bij machte is oneindig veel meer te doen dan wij vragen of denken, ²¹aan Hem komt de eer toe, in de kerk en in Christus Jezus, van geslacht op geslacht, tot in alle eeuwigheid. Amen.